

دیمانەيەکی ئەگەڵ یە ئەماز گۆنای ئەزیندان دا

(۲-۱)

نوسەری سینه مایی (بورهان شای) دەگێرێتەوه دەلێت: لەسالی ۱۹۸۷ کتێبێک بەناوی (یەلماز گۆنای) لە نووسینی پۆژنامەنوسی نازرینجانێ (حوسینۆف) لە دەزگای (ناوکا) لە مۆسکۆ بڵاو کرایهوه، بریتی بوو لەتەنیا دیمانەيەکی دووردریژ، ئەگەڵ سینه ماکاری بەناویانگی کورد (یەلماز گۆنای) لەو کاتەدا کە لەزیندان بووه، ئەو کتێبە برۆا پیکراوترین سەرچاویە کە دەرباری یەلماز گۆنای نووسرايێت، چونکە لە زاری ھونەرماند خۆیەوه وەرگیراوه.

بۆ دیکۆمینتکردنی بابەتەکە کە گرنگییەکی میژویی خۆی ھەیە، ئێمەش بەشێک لەو دیمانەيە دەخەینە روو:

* ناوی تەواوتان ؟

- یەلماز ھەمید، دایکیشم ناوی (ئۆغلو بیتۆن) ە.

* کەوی و لە کوی لەدایکبوویت؟

- لە یەکی نیسانی سالی ۱۹۳۷ لە گوندی (ئینجە) بە دووری ۲۷ کم لە شاری ئەدەنە لەدایکبووم.

* ئەوی بۆچی ھەندیک سالی لەدایکبووتان بە ۱۹۳۱ لە قەلەم دەدەن؟

- ئەوانە بە ھەلە داچوون .

* تکایە دەکرێت ھەندیک دەرباری مندالیت و داھینانەکانت قسەمان بۆ بکەیت؟

- دایک و باوکی من ھەردوکیان کوردن، دایکم لە بنەمالەيەکی خوا پێداو بووه، بەلام لە کاتی جەنگی یەکەمی جیھانی و لەگەڵ ھاتنی قەيسەرییەکان رایان کردووه، باوکم بە پێچەوانەي ئەو، لە بنەمالەيەکی زۆر ھەژار لە دایکبووه، لە ھەرەتی لاویدا لەگەڵ دایکم یەکتریان خۆش ویستووه، لە ترسی کۆمەلگەو داب و نەرتبە کۆنەکانی ئەو کاتە، کە خۆشەویستیان بەلاوھ گوناھێکی گەورە بووه، ئەو ناوھ بە جی دیلن و لەگەڵ دایکم پەیمانێ ئەو بەیەک دەدەن. کە لە شاری ئەدەنە بەیەک بگەنەوه، ئیدی لەسەر ئەو پەیمانە لەوی یەکتەر دەبیننەوه و باوکم دایکم دەخوازێت، بەلام چونکە زۆر دەستکورت و نەدار بوون، دوچاری زەحمەتییەکی زۆر بوونەتەوه، بەلام دوايی ھەلومەرجەکە بەشێوھەيەکی دیکە دەسورێ و، باوکم لە کۆمپانیای دەرەبەگینکی گەورە کاری دەست دەکەوێت و لەوی کار دەکات، ئیدی ژیاپیان بەرو باشی دەچێت، من ئەو کاتە تا تەمەنم گەیشتیبووه ھەوت سالی، باوکم ژنیکی دیکە ھینا.

مندالیم پر بوو لە بەختەوھری، بەلام دواي ئەو قۆناغە ژیاپم لێ بوو بەدۆزەخ، چونکە باوکم لە بەرچاوی ئێمەو بۆ خاتری ژنە تازەکەي، زۆر دڵ ڕەقانە لە دایکمی دەدا و نازاری دەدا، زۆر جارانیش ئێمەي بەو ناسکییەي خۆمانەوه بەدەر دەنا.

كۆمپانىيە (دەزگای فيلم) دەستىم بەكار كۆردى، سالى ۱۹۵۸ يىش چومە كۆلىتى ئابورى لەزانكۆى ئەستەنبۆل، بەلام پىش ئەوى خويندىن تەواو كەم لە سالى ۱۹۶۱ بۇ يەكەمجار دەستگىر كرام .

*** ئەى چۆن گەراپتەمە نۆ ئىرەندى ھونەرى ؟**

- پىش ھەموو شتى دەمەوى ئەو بلىم كە من خۆم بەقەرزدارى دايك و باوكم دەزانم، دەلىم باوكم، چونكە ئەگەرچى ئەو پىاوپىكى دل رەق بوو، بەلام مىندالەكانى خۆى خۇش دەويست، بەتايەت من، بە بىرمە زۆر جارن لەگەل دايك بەيەكەو گۆرانىيە خەمايى كوردىيان دەچرى و دەردى غەربىيى خۆيان ھەلدەشت، جاروبارىنىكىش لەگەل گۆرانىيەكان ئامىرى سازى لى ددا، ھەندى جاريش كە دراوسى و خزمەكانمان باوكىيان بۇ ئاھەنگى خەتەنەكردنى مىندالەكانىيان بانگ دەكرد، باوكم مىنىشى لەگەل خۆيدا دەبرد، لەو كاتانەدا دلّم زۆر بەگۆرانىيەكانى خۆش دەبوو.

دايكىشم زۆر جارن لە شەوانى دورو و درىژ و ساردوسپرى زستاناندا چىرۆكى خۆشى لە ئەفسانە و چىكايەتە خورافىيەكان بۇ دەگىراپنەو، ئەو شەوانە مالىمان پىر دەبوو لەو دراوسىيانەى بۇگوى گرتن لەچىرۆكە بەتامو چىژەكانى دايك شەوان دەھاتنە مالىمان، ئەو كاتانە ئاواتى ئەو دەخواست، ھەر ھەمويان بنووسمەو، بەلام ئەو دەسەلاتەم ئەبوو، بىجگە لەدايكم پىرەمىردىك بەناوى مام يەعقوب لە گوندەكەماندا ھەبوو، دەنگى لە گۆرانىگوتندا زۆر خۆش بوو، زۆر بەجوانىيش ئامىرى سازى دەژەنى، جاروبار شىعريشى دەنووسى، زۆر بووبوو بەھاوپىم و زۆر يەكترمان خۆش دەويست، ئەو فىرى ئەوى كىرم شىعر چۆن دەنووسى، بەلام بۇ سىنەما، من لەتەمەنى سىانزە سالىيەو ھاتمە نۆ دىيە سىنەما، لەتەمەنى چواردە سالىيەو بوم بەئىش پىكەرى ئامىرى سىنەماو پاشانىش ئەكتەرى كۆمبارس، ئا بەم شىوہىە ژيانى من بەرەو ئاقارىكى دىكە رۆيشت .

*** ئەى پاشان لە كوى خويندىت تەواو كىرد؟**

- سالى ۱۹۵۶ چومە كۆلىتى ماف لە زانكۆى ئەتقەرە، بەلام چونكە لەپال خويندىندا ھىچ كارىكم دەست نەكەوت، كە پىي بىم، بۆيە بەناچارى دواى دوو مانگ زانكۆم بەجى ھىشت و رووم كىردەو ئەدەنە. لەوى لەكۆمپانىيەكى بەكرىگرتنى فيلم دەست بە كار بووم، لەسالى ۱۹۵۷ چومە ئەستەنبۆل و لە

ھەر كاتى باوكم من و لەيلى خوشكم (كە دوو سالان لە من بچوك تر بوو) بەدەر دەنا، دەچووين لەژىر دارتووەكەى بەر مالىمان دەخەوتىن، بەلام جارنىكيان كە باوكم من و دايك و لەيلى خوشكى بەدەرنا، روومان لەمالى ئامۆزايەكى دايك كىرد لەئەدەنە، قەت ئەووم بىر ناچىتەو كە دايك بەدرىژايى ئەو رۆژە تا گەيشتىنە ئەدەنە، بەزمانى كوردى گۆرانىيەكى غەربىيى دەگوت و ئىمەش كە لە زمانى دايك حالى ئەدەبووين، بەلام ھۆن ھۆن فرمىسكىمان لەگەلدا ھەلدەشت، ئەو كاتە من دركم بەو كە ئەشكەنجەو ئازارەكانمان وا بەناسانى كۆتاييان نايەت، بۆيە بەدەست خۆم ئەبوو ھەموو كات ئاواتى مردنم بۇ خۆم دەخواست .

ئىدى بەناچارى لەو تەمەنە سارايەى خۆمەو دەستىم بەكار كىرد، بەتايەت لە وەرزى ميوە و لۆكە رنىن لە كىلگەكاندا، تا دەگاتە كۆل ھەلگىرى، ئەو كاتە من ھەم كارم دەكردو ھەم دەمخويند، ھەر لەوى خويندىنى سەرەتايى و ناوەندى و دواناوندىيشم تەواو كىرد، بەلام ھەموو كارنىكىشم دەكرد، وەك تۆ فرۆشتن لە شەقامەكان و رۆژنامە پەخش كىردن و بەقالى، دواتر ئامىرسازى دەزگا سىنەمايەكان، بەتايەت كەلپەلەكانى كۆمپانىيە (ئەند فيلم) و (كەمال فيلم) ئەو ئامىرانەم گوند بەگوند دەگىرا و فيلمى سىنەمايىم پىشانى خەلكى ددا، ھەندى جاريش دەورى كۆمبارسم لە ھەندى لە فيلمەكاندا دەيىنى .

ئىنجا يەلماز بە زەردەخەنەيەكەو گوتى: دەتوانم بلىم من بەو شىوہىە ھاتمە دىيە سىنەما .

قەت ئەووم بىر ناچىتەو كە دايك بەدرىژايى ئەو رۆژە تا گەيشتىنە ئەدەنە، بەزمانى كوردى گۆرانىيەكى غەربىيى دەگوت و ئىمەش كە لە زمانى دايك حالى ئەدەبووين، بەلام ھۆن ھۆن فرمىسكىمان لەگەلدا ھەلدەشت، ئەو كاتە من دركم بەو كە ئەشكەنجەو ئازارەكانمان وا بەناسانى كۆتاييان نايەت

ھەيدەر ھەبىدولپەرھەمان

شاكيراش خۇي لە باج دزىيەوہ

دەستى كەوتوۋە لە نىۋان سالانى ۲۰۱۲ و ۲۰۱۴. بەلگە نامە ياسايبەكەدا ھاتوۋە كە: بەلگە كان ھاپىچ بە داۋايەكى ياسايبە بەرزكراۋنەتەو، تايبەت بەو سەرىچىيانەنى كە شاكيرا ئەنجامى داۋن، لەم پوۋوۋە دادگا بەردەوام دەيىت لە كارەكانى خۇي.

داۋاكارى گشتى دەلېت، لەو ماۋىيەنى كە لە داۋاكەدا ھاتوۋە شاكيرا لە ھەرىقى كەتەلۇنيا نىشتەجى بوۋە، بەلام نوئەنەرىكى شاكيرا دەلېت شاكيرا تەنيا لە سالى ۲۰۱۵ لە كەتەلۇنيا نىشتەجى بوۋە، لەو ماۋىيەشدا گشت ئەو پابەندبوۋنەنى تايبەتن بە بوۋى باج و دەكەۋنە ئەستۆي، بەپىنى ياسا داۋىيەتى، ئەۋەشى دوۋپات كەردۆتەو كە بۇ يەكلەردنەۋى كەيسەكە تىمى ياسايبە شاكيرا بەردەوام دەيىت لە ھەماھەنگى و ھاۋكارىكردنى دەزگا دادۋەرىيەكان.

سەرچاۋە: <https://www.mashahir.net>

دادۋەرىكى نىسپانى دەرىخست كە بەلگەنى تەۋا ھەيە لەسەر ئەۋەى خانمە گۇرانىيىزى كۇلۇمبى (شاكيرا) و ھاسەرەكەى (جىرارد پىكىي) يارىزىنى يانەى بەرشەلۇنە، بۇ بەردەم دادگا بانگەپىشت بىكرىن، بە تۆمەتى خۇدزىنەۋە لە باج.

لەم بارىيەۋە دادۋەر كۇتايى بە چەند رېۋشۋىننىكى تايبەت ھىناۋە، بەر لە ئەنجامدانى پىرۇسەى دادگايىيەكە، لەو تۆمەتانەى كە شاكيرا پىنى تۆمەتبار كراۋە بە نەدانى برى (۱۴،۵) مىليۇن يۇرۇ ۋەك باج، لەسەر ئەو داھاتانەى

ئەۋانەى بارودۇخيان لەبار نىيە و پىۋىستىيان پىنى ھەيە، چۈنكە ئەو ھاپىچىيانە ھەرىكەيان بە شىۋازىك لە ماۋەى ۳۵ سالى رابردوۋدا يارمەتتىيان داۋم، ھەر بۇيە كۇلۇنى زياتر دەلېت: «پىمۋايە بەبى ئەم ھاپىچىيانە من نەدەگەيشتە ئەم پۇۋەى ئىستا، ئەۋان ھاپىچى زۇر نىكىكى منن، بۇيە بىرم لەۋە كەردەۋە كە ئەگەر پۇۋىك تۈۋشى روداۋىكى ھاتوچۇ بىم و گىيان لە دەست بەدم، ئەو كاتە سەرۋەت و سامان سوۋدى ناپىت و ناتوانم ھىچچان بۇ بىكەم، كە دلى خۇم و ئەۋانىش خۇش بىكەم، بۇيە گوتىم پىۋىستىيان تا ئەو پۇۋ بۈەستىم كە

جۇرچ كۇلۇنى يەككە لە ئەكتەرە سەركەوتوۋ و ناسراۋەكانى ھۇلۇد، بەلام ئەم سەركەوتنەى كۇلۇنى تەنيا لەسەر شاشەكان نىيە، بەلكو لە پوۋى كۇمەلايەتتىشەۋە سەركەوتوۋە، بۇ ھاپىچىيانە بە كەسىكى ۋەفادار ناسراۋە.

سالى پار كۇلۇنى برى يەك مىليۇن دۇلارى بە ۱۴ كەس لە ھاپىچى نىكەكانى خۇي بەخشى، ۋەك ھاپىچىيانە، لەم بارەۋە بە گۇفارى (جى كىۋى) راگەيانە، كە ھەست بە خۇشىيەكى زۇر دەكەم كاتى يارمەتى ھاپىچى كۇن و نىكەكانم دەدەم، بەتايبەتى

جۇرچ كۇلۇنى ھاپىچىيانە
بە ياد ناكات

به لقیس گهشتی میسری لی قهدهغه دهکریت

سه ندیکا پیشه موزیکیه کانی ولاتی میسر بریاریدا که به هوی پیشیلکردنی یاساکانی سه ندیکای نه و لاته وه، به هیچ شیویه ک ریگه به خانمه گورانیبیژی به ره چه لهک یه مهنی (به لقیس) نادات که جاریکی دیکه له میسر گورانی بلیت.

نهم بریاره به لقیسی تووشی شوک کرد، بی نه وهی هیچ کاردانه وهیه کی راسته وخو، یان ناراسته وخوی به رامبه ر به بریاره که هه ییت.

سه ندیکای ناویرو له به یاننامه یه کدا رایگه یاند: «بریارماندا که به هیچ شیویه ک مامه له له گه ل گورانیبیژی یه مهنی به لقیس نه کریت و، له داهاتووشدا

هیچ ریگه پیدانیککی پی نابه خشریت، که بتوانیت

له کوماری میسر گورانی بلیت و ناهه ننگ

و کونسیرت ساز بکات، چونکه بی نه وهی

ره زامه ندیی هه ییت، ناهه ننگیککی له یانه ی جه لای

سه ربازی نه نجام داوه، بو نهم مه به سته ش گشت

لایه نه په یوه نیدارده کان وه ک چیشته خانه و هوتیله کان

ئاگادار ده کرته وه که نایج چیتر مامه له ی له گه لدا

بکه ن.»

جیگای بیرخسته وهیه که به لقیس به هاویه شی له گه ل هونه رمه ند

رامی سه بری ناهه ننگیککی له یانه ی جه لا ساز کردبوو، که

جه ماوه ریکی زور ناماده ی ببوو بوون.

سه رچاره: [/https://www.mashahir.net](https://www.mashahir.net)

تووشی روودای هاتوچو دهیم.»

نه وه نه ستریه ی هوی لید هه روه ها ده لیت: «تا نه و روژری ژیانی

هاوسه رگیریم پیکنه هینابوو و مندالم نه بوو، تهنیا بیرم له و

هاورپیانه ده کرده وه و هه موو کاته کانمان به یه که وه به سه ر ده برد،

ئیسنتاش که ژیانم کامل بووه، باشتترین کار که بیکه م بریتیه له

یارمه تیدانی نه و هاورپیانهم.»

جورج کلونی له سالی ۲۰۱۴ ژیانی هاوسه ربی له گه ل نه مه ل

عه له مه دینی لوینانی پیکه یئاوه و له سالی ۲۰۱۷ دوانه یه کیان

بوو.

[/https://www.aljarida.com](https://www.aljarida.com)

نەجوا كەرەم:

كۆرۈنە تووشى دۆلەراوكىي نەكردووم، بەلام خۇپاراستنىش پىويستە

سەرەتاي سالى پار جيهان ھەمووى رۈويەپرووى رۈوداويك بوو كە لەم سەردەمەدا نۆي و بى وپنە بوو، ئەويش برىتى بوو لە كەرەنتىنە بۇ خۇپاراستن و بلاونەبونەوى فايرۆسى كۆرۈنا، كە سەرتاسەرى جيهانى گرتەو و گشت چالاكىيە نابورى، كۆمەلايەتى، ھونەرى و ۋەرزىيەكانى پەك خست، بوارى ھونەرى و بەتايبەتەش گۆرانىگوتن و گۆرانىيۆزان زياتر كاريگەر بوون بەم رېئوشونانە.

كە لە سەرەتاي بلاو بونەووى فايرۆسەكە پزىشكان نامۆزگاربيان دەكرد، بەووى بەرگىي جەستە بەھىز دەكەن، بەلام تووشى ترس نەبووم و كۆرۈنا نەبوو بە كابوسىك بۇ من، چونكە پىويست ناكات لىيى بترسىن، بەلام خۇپاراستن زۇر زەرورە.»

نەجوا تىشكى خستە سەر رۆژانى قەدەغەى ھاتوچۇ و كەرەنتىنە، بۇ ئەو مەبەستەش گوتى: «كاتىك شەقامەكانى بەيروت و ولاتانى جيهانم دەبىنى بە چۆلى، برىراى تەواوم بە فىلمە خەپالىيەكان ھات، كە جيهانيان بەو شىۋەيە نىشان دەدا، بەلام ئىمە ئەمەمان بە راستى و لە واقعدا بىنى، كە مرۇقەكان بۇ پاراستنى ژيانيان ناتوانن لە مالى خۇيان يىنە دەرەو، من وا ھەست دەكەم كە جيهان ماندوو بوو و ئەم فايرۆسە ھات بۇ ئەووى ھەندىك لە كەردەو قىزەونەكانى مرۇق رابگرىت، چونكە كاتى ئەو ھاتوو مرۇقەكان خۇيان زەنگى مەترسى لىبەدن، پىويستە مرۇق بگاتە ئەو راستىيەى كە ناتوانزىت ھىچ فايرۆسىك لەناو بىردرېت، ئەگەر مرۇقەكان كەردەكانى خۇيان باش نەكەن و بەرامبەر يەكتىرى راستگۇ نەبن.»

خانمە ھونەرمەندى لوپنانى نەجوا كەرەم بە تەواوى پابەندى رېئوشونەكان بوو، بەلام تووشى ترس و دۆلەراوكى نەبوو، لەم بارەو دەلىت: «مەترسىي فايرۆسى كۆرۈنا لەو دەايە كە زۇر خىرا بلاو دەپتەو، منىش ۋەك ھەر كەسىكى دىكە رۆژانى كەرەنتىنەم لە مالىو بە ئەنجامدانى چەند چالاكىيەك بەسەر برد، بەلام ھىچ كاتىكىش تووشى ترس و دۆلەراوكى نەبووم، لەو ماوئەدا زۆرىەى كاتەكانم بە ئەنجامدانى ۋەرزى بەسەر برد و زۆرىش لەگەل خانەوادەكەم لە باخچەى مالىكەم دادەنىشتم، چونكە پىموايە باخچە و سرووشت بە گشتى، باشتىن چارەسەرى رۇح و جەستەن.»

ئەو خانمە ھونەرمەندە سەبارەت بە چۆنىتىي خۇپاراستن لە كۆرۈنا دەلىت: «من زياتر بە خواردىنى ئەو قىتامىنانە خۇم دەپاراست،

دەتوانن بلىمەتتىى خۇيان نىشان بدەن، بە
پېشكەشكەردنى ستايلى جۇراوجۇر و،
ھەر يەكەيان تايىبەتمەندى و تامى
خۇيان ھەيە، بەجۇرىك كە ھەندىك
لە بەشداربووانى بەرنامەكە، مايەى
سەرسورپمان بوون بۇ لىژنەى
ناوېژبووانان و، واىكرد ھەلېژاردنى
باشترىنيان كارىكى زۇر زەحمەت و
سەخت يىت.

سەرچاۋە: الجزيرة، العربية، الوطن

سەبارەت بە پىپاگەندەكانى توشبوونى بە
كۇرۇنا، نەجوا كەرەم دەلېت: «من لە سەرەتاي
بلاو بوونەۋەى ئەو پروپاگەندەيەۋە بۇ ئەۋانەى
دلىان لە لامە رامگەيانىد، كە من زۇر باشم،
كۇرۇنا نە منى بىنيو، نە بە نزيك مالمەكەشمدا
تىپەريو، بۇيە وا باشترە ھەۋالى سەرکەۋتەكانم
بلاۋىكەنەۋە، لە جياتى ئەۋەى خۇتان بە
بلاۋىكەنەۋەى پروپاگەندەيەكەۋە سەرقال بکەن كە
ئەسل و ئەساسى نيە».

سەبارەت بە دۇخى لوپنان، بەتايىبەتتى كىشەى
كۇبوونەۋەى زىل و خاشاكي زۇر لە ۋلاتە كە
ھۇكارە بۇ بلاۋبوونەۋەى دەيان نەخۇشى و
ناشېرىنكردنى وئەى لوپنان لە دەرەۋە، نەجوا كەرەم
بە گالئەجاريپەۋە گوتى: «چەندىن سالە بە دەست
ئەم گرتەۋە دەنالېين و گشت لوپنانىيەكانى بىزار
كردوۋە، بۇيە پىموايە ئىمە ئەۋەندە زىل و خاشاكان
ھەيە كە بە دلىيايەۋە ھەر بەكتىريەك روو لە
ۋلاتەكەمان بكات، بەكتىريەك خۇى لەناۋ دەچىت».

لەلەيەكى دىكەۋە نەجوا كەرەم باسى لە
ھۇكارى جوانىيەكەى و مانەۋەى بە گەنجى كرد،
لەۋبارەشەۋە گوتى: «نەپىسى جوانىيە راستەقىنە و
ھىز و وزەى جەستەم بۇ خۇشەۋىستى دەگەرپتەۋە،
كاتىك خۇشەۋىست بىن، بوونمان تام و چىژى ھەيە
و، ئەۋە كات ژيانمان مانا و بەھا زياتىرى دەيىت،
بە رۇج جوانتر و دەۋلەمەندتر دەيىن، ئەمەش لە
جوانىيە ماددى و گشت جوانىيە ساختەكانى دىكە
گرنگترە».

نەجوا كە لە لىژنەى بەرنامەى (the Voice -
SENIOR)، دەربارەى بەرنامەكە دەلېت: «ئەم
بەرنامەيە ھىۋايەكى راستەقىنە بەۋە كەسانە
دەبەخشىت كە بەشدارىيان تىدا كردوۋە، پەيامىك
دەگەپەنېت كە برىتتە لەۋەى، ئەگەر بەھەرەكان
دەرەنگىش دەرکەۋتن و ئاشكرا بوون، ئەۋە دەرەتەك
ھەر دەيىت كە تۋاناکانىان پىشان بدەن، تەنانەت
ئەگەر لە كاتىكىشدا يىت كە كەسانىك پىپانوايە
زۇر دۋاكەۋتوۋە، چۈنكە بەھەرى راستەقىنە
تەمەنىكى دىارىكراۋى نيە، ئەۋانەى
بەشدارىيان كردوۋە ئەگەر بەھەرەكانىان
راستەقىنە نەبوايە، بەشدارىيان نەدەكرد،
رەنگە بارودۇخىكى تايىبەتتى ژيانىان لەبار
نەبوۋىت و ھۇكارىك واى كرىدىت كە
دۋا بکەون، بەلام بىگومان ئەۋان ئىستا